

I. N. S. S. T.
DISCURSUS THEOLOGICUS
De

FIDE SALVIFICA;

Qvem

In Regiâ Academiâ Aboënsi,
E Censurâ

ADMODUM REVERENDÆ FACULT. THEOLOGICÆ,
Publicæ Ventilationi subjecere, secundum Clementiss. Regis
Ordinantiam Scholasticam, constituit,

Sub Moderamine,

ACADEMIÆ h. a. RECTORIS,
VIRI MAXIME REVERENDI

Doct. PETRI LAURBECHII,
Professoris Primarii,

MAGNUS LAGHE,
Græcæ Lingvæ Lector in Gymnasio Regio Wiburgensi,
RESPONDENTE

Dn. ERICO RUÐA/ Junec. Smol.

In Auditorio Maximo ad diem 30 Januar: Anno 1695.

Impr. apud JOH. LAURENTII WALLIUM.

44.

ЛІБРІЯ ДЛЯ САМІЛІА

СБІРКА ВІДОВИХ АЛІСІЙ

J. N. J.

THESES I.

Pides est unicum medium & organon, per quod Justitiam Christi apprehendimus, recipimus, & nobis applicamus.

TH. II.

Antequam certâ aliquâ Definitione Fidem describendam suscipiamus, necessarium videtur, ut varias hujus vocabuli significaciones explicemus.

TH. III.

Vox *Fidei* cum sit ambigua, breviter ejus significations hic enumerandæ veniunt: 1. significat *Veritatem & constantiam* in dictis & factis, sive ea Deo, sive hominibus competit, ut: Psal. 86. v. 15. *Domine tu es multus benignitate & fide, h. e. fidelitate & constantia* in dictis promissisque servandis atque implendis, ut: Rom. 3. v. 3. *Num ipsorum infidelitas fidem DEI inanem reddet?* 2. Significat impletionem rei promissa, ut Gal. 3. v. 25. *Postquam venit fides (i. e. impleta est promissio de Christo venturo) non amplius sub pedagogo sumus.* 3. Denotat ipsam *Evangelii doctrinam*, Rom. 1. v. 5. *Accepimus gratiam & Apostolatum, ut obediatis fidei, i. e. Evangelio,* Rom. 3. v. 31. *Legem non destruimus per fidem, h. e. per Evangelii doctrinam.* 4. Accipitur fides

*

pro

pro externâ professione Veritatis cœlestis, Tit. i. v. 16. *Dum pro-*
fitentur se scire, Sed factis negant. Sic Act. 14. v. 22. *Pau-*
lus & Barnabas in Antiochia confirming Discipulos εμμένειν τῆς
τισι, h. e. ut maneant in professione fidei.

TH. IV.

Præterea habet quoquè *quatuor* alias significaciones;
dum 1. est *Fides Historica*, quâ quis omne DEI Verbum
Sacris literis comprehensum credit verum esse; Sed
hæc Fides non est *Salvifica*, qvia communis impiis & Dia-
bolis, Jac. 2. v. 19.

TH. V.

2. *Temporalis Fides*, seu notitia & assensio de Gratia
DEI, ad tempus tantum durans, conjuncta cum quâ-
dam lætitia. Hæc autem est hypocitarum, de quâ
Christus Matth. 13, v. 20, 21. In parabolâ de quadruplici
terrâ.

TH. VI.

3. *Fides miraculosa*, & certa persuasio, de opere ali-
quo miraculo edendo, concepta de cooperatione DEI,
ex revelatione aut promissione singulari; qvod donum
erat olim extraordinarium, Apostolis & Doctoribus Ec-
clesiæ fundandæ concessum, ad confirmandam doctrinam
Evangelii; De quâ Christus loquitur, Matth. 17.
v. 20, 21. 1. Cor. 13. v. 2.

TH. VII.

4. *Fides Salvifica* seu justificans est vera Fides, de
quâ hic agendum. Sed hic antequam Definitionem Rea-
lem.

¶ ¶ ¶

lēm adhibeamus, vocis origo & varia ejus nōmina explicanda veniunt.

TH. VIII.

Hebraicē vocatur מִתְּהֻמָּה à radice מִתְּהַמֵּן, in Hipp. נִמְנָה credidit. Notandum etiam hoc, ubi N. T. requirit fidem, ibi Vetus præcipit fiduciam. Et in N. T. eadem tribuuntur fidei & credentibus, quæ in V. T. confidentibus: ut habet Mart. Chemnit. in loco de Justif. pag. mihi 261. 6.

TH. IX.

Deinde nomina Græca quoquē adducenda videntur, quæ non parūm lucis adferunt. Selegerunt enim Apostoli singulari studio vocabula, non communia, sed peculiaria & maximē emphatica, ut diligentiam in scrutandis fontibus significationum in nobis excitarent.

TH. X.

i. Vocatur ὁμιλεῖσθαι, Hebr. II. v. I. qvo vocabulo indigitatur similitudo: sicut substantia est subjectum omnium Accidentium, & Causa existentiæ eorum, sine quā Accidens esse & subsistere nequit: Ita Fides est totius Spiritualis ædificii fundamentum & dispositio; omnes enim virtutes ab eâ procedunt.

TH. XI.

Græci autem non omnes eodem modo hoc vocabulum interpretantur. Græcus Scholiafestes ita interpretatur: qvia p̄teranda sunt ἀντοστοῦν, quæ non sunt præsentia, Eadem esse illorum substantiam vel ὑπόσταση, ut quæ

❧ 6 ❧

quæ credendo faciat illa qvodammodo præsentia esse, quæ in rerum naturâ nondum sunt, Rom. 2. v. 17. Quidam hanc vocem exponunt per possessionem; quæ enim Fidei sunt, non ratione, nec sensibus, nec experientiâ comprehenduntur; Et tamen tam certa est fides, ac si manu illa tenerentur, quæ DEUS verbo promittit. Alii autem aliter hanc vocem explicant, qvorum expositiones missas facio, & huic explicationi B. Lutheri, quæ maximè propria videtur, pro certâ expectatione, assentior.

TH. XII.

2. Fidei etiam tribuitur *πληροφορία*, Rom. 4. v. 21. ut & Col. 2. v. 2. Hoc vocabulum est significantissimum, & Budæus dicit illud significare *magnam notitiae certitudinem*. Alias *πληροφορία* fidei vocatur, quæ ex certitudine verbi & promissionis gignit in animo firmam & immotam persuasionem, ut voluntas toto animo feratur in illud, quod cognitio in verbo monstravit: & hoc vult Etymologia verbi *πληροφορίας*.

TH. XIII.

3. Fidei tribuitur *περήστια*, Eph. 3. v. 12. 1. Joh. 2. v. 28. & alibi sæpius notissimum est Vocabulum, significans sine metu & trepidatione liberè & dicere & agere; sic ut de verbo *περήστιαζω*: multa extant exempla: & dulcissima est accommodatio ad fidem justificantem, quæ conscientiæ talem affert pacem cum DEO, ut non trepidet ad accusationem legis.

TH. XIV.

4. Tribuitur fidei vox *πεπιθυμος*, Eph. 3. 12. & Phil. 3. v. 4. Ubi fiduciam in carne opponit fidei & gloriationi

tioni in Christum. Præter hæc usurpat etiam Scriptura verbum Θαρσεω, quando de fide loquitur, & opponitur timori, trepidationi, & dubitationi, Matth. 9. v. 2. Inde nomen Θάρσος, Act. 28. 15.

TH. XV.

Hilce prælibatis ratione *definitionis nominalis*, pergamus ad *definitionem realem*, quæ quidem diversa à diversis adferri solet. Cæteris omissis, placet mihi consueta, quæ à recepto Auctore nostro Hafnenreffero est proposita.

TH. XVI.

Definitio sic sonat: Fides non est historica tantum Verbi Divini notitia, vel simplex aut generalis assensus: sed in Christo certa & singularis fiducia, quæ in cordibus nostris gratiæ promissionibus per Christum accenditur, iisdem alitur, atque per Sp. Sanctum & verum Sacramentorum usum confirmatur, & ob-signatur ad vitam æternam.

TH. XVII.

Hic primò describit, quid *Fides Salvifica* non sit; nempe non *Nuda notitia* seu *generalis assensus* tantum; quæ tamen non in totum excluduntur, sed requiruntur tanquam actus priores: De quibus dictum est in superioribus, hic itaque illa omittimus.

TH. VIII.

Definitio hæc fidei Salvificæ per suas causas examinanda venit; Itaque merito ab *Efficiente* ordiamur, qui est DEUS. Hic enim, per verbum suum, & auctor & consummator ejus est. Hæc affectio certis S. Scripturæ ditis:

Eis nititur: ut, Phil. i. v. 29. Gratias vobis datum est per Christum, non solum in eum credere, sed etiam pro eo pati. Item Eph. 2. v. 8. *Gratis Salvati estis, per fidem, & hoc non ex vobis, DEI donum est.* Et, si fides non esset planè divinum, sed nostrarum virium opus, in quem finem tantâ curâ supplicarent Sancti DEO, pro fidei conservatione & incrementis? Marc. 9. v. 4. Luc. 17. v. 15. *Domine adauge nobis fidem, & alibi sæpius.*

TH. XIX.

Quando indigitamns *Causam Materialem*, intelligimus materiam Circa quam, hoc est, *Objectum fidei*, non vero materiam in quam, hoc est, *subjectum fidei*. *Objectum ejus est, aut adæquatum, aut primarium, aut proprium.* Adæquatum autem Objectum fidei est, quicquid DEUS in verbo suo revelavit, Act. 24. v. 14. *Credo omnibus, quæ in Lege & Prophetis scripta sunt*, Röm. 10. v. 17. Objectum Primarium est, doctrina de JESU Christo; juxta illud Pauli 1. Cor. 1. v. 2. &c. Objectum fidei salvificæ proprium, est ipse Christus, quantum pro ipso credente passus, crucifixus, mortuus & resuscitatus est &c. Quando sibi in singulari applicare potest, ut: Gal. 2. v. 20. *Dilexit me & tradidit semet ipsum pro me.* 1. Tim. 1. v. 16. sic sufficiat de fidei Objecto.

TH. XX.

Materia in quam seu subjectum fidei ordinarium sunt & adulti & infantes baptizati, quia S. S. disertis verbis fidem attribuit infantibus, Matth. 18. v. 6. Mar. 9. v. 42. & 10. v. 15. Luc. 18. v. 15. & seqq. Item Sp. S. veras vivæ fidei proprietates assignat infantibus, quales sunt: novisse DEUM,

1. Joh.

I. Joh. 2. v. 14. Diligere DEUM, I. Cor. 6. v 22. Matth. 18. v. 3. Laudare DEUM, Psal. 8. v. 3. Matth. 21. v. 18. Tum etiam vivæ fidei Effecta adscribuntur infantibus: ut: Hæredes esse vitæ æternæ, Matth. 19. v. 14. Joh. 3. v. 18. regenerari, joh. 3. v. 5. Ex hâc Thesi oritur Quæstio: An fides sit tantum in intellectu, An verò etiam in voluntate? Affirm. utrumque, sed diverso respectu; quatenus enim est notitia & assensus, est in Intellectu, quatenus vero fiducia, in Voluntate est.

TH. XXI.

Causa formalis fidei justificantis est specialis illa fiducia, quâ quis verè fidelis persuasus est in corde suo, quod DEUS ipsi propter Christum propitius esse velit. Hæc enim fiducia est forma seu anima fidei, quæ Thes. 16. definita est.

TH. XXII.

Causa finalis seu finis fidei est duplex: Summus & proximus. Summus est gloria DEI & Christi: Proximus est salus nostra, I. Petr. I. v. 9. reportabitis finem fidei vestra, salutem animarum, & Joh. 3. 16. Sic DEUS dilexit &c. & c. 20. v. 31. Hæc scripta sunt, ut credatis JESUM esse Christum filium DEI, & ut credentes vitam habeatis.

TH. XXIII.

Nè videamur aliquid prætermittere, quod hujus Articuli pleniori explicationi inservire videtur; Adjuncta fidei enumeranda veniunt: Quorum I. est Unitas; una est fides, Teste Paulo Eph. 4. v. 5. unus est Dominus, una fides, unum Baptisma. Est autem una, non ratione subje-

Etorum; nam hoc respectu totuplex est, quotuplices sunt credentes; juxta Paulum, Rom. i. v. 17. *justus suā fidē vivit.* Nec una est ratione modi seu menturæ; nam non solum in diversis subjectis, nunc major nunc minor, imò etiam in uno eodemque subjecto, jam firmior, jam langvidior est, ut: Matth. 8. v. 10. Luc. 17. v. 5. Rom. 14. v. 1. Sed una est fides ratione rei creditæ, seu salutaris doctrinæ, circa quam proprie occupatur, Sicut: Act. 4. v. 12. Non est in alio quoquam salus, nec aliud nomen est sub cœlo datum. Et cetera.

TH. XXIV.

Adjunctum fidei est. II. *Certitudo*, qvā homo verē fidelis omnino certus est, citra ullam dubitationem, peccata omnia sibi propter Christum remissa esse. Hæc certitudo nititur, tum certis Scripturæ testimoniis, ut: I. Joh. 5. v. 1. Marc. 16. v. 17. Luc. 7. v. 5. tum interno sp. S. testimonio, Rom. 8. v. 16. 17. I. Joh. 5. v. 10. Tum sanctorum luculentis exemplis, Gal. 2. v. 10. I. Tim. 1. v. 25. seqq.

TH. XXV.

Adjunctum est III. *Possibilitas amittendi fidem*; nam qui verā ac vivā fide donatus fuit, ita potest amittere eam, ut nunquam recuperet. Hoc veritati consonum esse, tum scripturarum dicta, tum manifesta exempla probant: hoc vult dictum Ezech. 18. v. 26. & c. 33. v. 13. cum avertit se *justus* à *justitiā suā*, quam fecerat, & facit iniquitatem, morietur in *iniquitate suā*, quam fecit. Heb. 6. v. 4. 5. seqq. fieri non potest, ut qui semel illuminati, gustaveruntque donum illud Cœlestē. Et cetera. Idem ostenditur 2. Pet. 2. v. 20. 21. Exem-

¶ ¶ H ¶ ¶

Exemplum hujus rei habemus in Davide, qui vere fidelis fuit, 1. Reg. 9. v. 4. ille prolapsus in adulterium & homicidium, in quibus etiam sine seriâ conversione aliquatdiu manst, 1. Paral. 11. & 12. Talia enim via & tam gravia peccata cum fide consistere non possunt, Gal. 5. v. 21. 1. Cor. 6. v. 15. Hoc comprobat Salomon vir vere regenitus, quomodo in gravissima peccata præcipitatus fuit, videlicet idolatriam, libidinem & Tyrannidem, in quibus aliquamdiu perseveravit, 1. Reg. 11. v. 12. Hymenæus & Alexander naufragium fidei fecerunt. 1. Tim. 1. v. 19. 20.

TH. XXVI.

Adjunctum est IV. fidei *disparitas*, quam nihil aliud intendimus, quam fidem in omnibus hominibus æquè firmam & magnam non esse, in uno eodemque subiecto jam vegetorem, jam languidorem esse, Matth. g. v. 10. quo loco Christus prædicat fidem centurionis: *Amen dico vobis, nè in Israël tantam inveni fidem.* Luc. 17. v. 5. Apostoli dixerunt Domino: *adauge nobis fidem.* Rom. 14. v. 1. eum, qui fidei infirmus est, assumite. Hujus *disparitatis* fidei meminit, quoties mentionem facit, jam puerorum, quibus facte opus est, jam adulorum & perfectorum, qui cibo solido pascendi sunt, Hebr. 5. v. 13. 14. &c. 6. v. 1, 2. &c. Ubi notandum 1. *Fidem*, quantumvis magnam, in hac vita imperfectam esse, juxta illud. 1. Cor. 13. v. 9. 12. *Ex parte cognoscimus, ex parte prophetamus, cernimus nunc per speculum in ænigmate.* 2. *Fidem*, licet infirmam, DEO placere, & non minus, quam firmissimam, totum apprehendere Christum, atque ita justificare & salvare. Hoc testatur

Elai-

Esaias, sicut illud repetitur Matth. 12. v. 20. *Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguget.* Hoc idem comprobatur Christus Marc. 9. v. 24. quando patri oblessi dicenti: *Domine credo; sed succurre incredulitati mea!* opem præsentissimam tulit.

Clausulæ loco, apponendæ videntur quædam Quæstiones hunc locum concernentes.

- I. Q. An fides sit Nudus astensus? Neg.
- II. An detur fides aliqua implicita? Neg.
- III. An proprium & proximum objectum fidei justificantis sit misericordia DEI in Christo proposita? Affir.
- IV. An Christianus certâ fide tenere debeat, peccata sibi esse remissa & se justificatum? Affirm.
- V. An infantes verè credant in Christum? Aff.
- VI. An alia fides sit informis, alia formata? Neg.

